

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 8 K na leto. (Za Nemčijo 8 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 8.

V Ljubljani, dne 24. februarja 1910.

Leto XXIII.

Državno gospodarstvo.

Naša država bo imela letošnje leto vrog 70 milijonov kron primanjkljaja, e se bo toliko izdalo in samo to prejelo, ar je proračunanega. Ta reč je silno ažna. Če se mora država zadolžiti za avadne potrebe svojega gospodarstva, na vse strani slabo. **Kmet, ki mora ajemati dolg, da preživi in obleče svo o družino, ki torej takih tekočih trok ov ne more pokriti s svojimi letnimi ohodki, mora priti konečno na kant. edno težje dobiva na posodo, vedno eč mora plačevati obresti, vedno manj na kredita; tako je tudi z državo, ki eze v primanjkljaj. Lahko je reči, naj e nalože Lovi davki, toda davki se ne obirajo na cesti, iztiskavajo se iz žulja ih rok in drži se jih skrb in trud. Vpra anja, ki si jih mora najprej v takih azmerah zastaviti vsak gospodar, se lase: »Kako pa gospodarim? Ali je mo e gospodarstvo pametno in previdno? kateri moji nepotrebni izdatki bi se da i zmanjšati, da bi mi potem za potreb e ne manjkalo?« Tako se mora vpra ati tudi država. Z mirno vestjo lahko ečemo, da bi se pri pametnem gospo arstvu dalo dobro izhajati s sedanjimi ržavnimi dohodki. Poglejmo samo par eči:**

1. **Železnice.** V 13 direkcijah dravnih železnic je nastavljenih nad 5000 radnikov. Pisarij imajo dovolj, toda se polno nepotrebni in prazni. Kar i pa moralo biti, tega ni. Železnice so rgovskega reč. Trgovskega duha pa ni rav nič v celi železniški upravi. Skrb i a to, da bi se ljudem postreglo, da bi o blago hitro in pravilno naprej, mar kje na državnih železnicah ne pozna o. Saj niti najpotrebnejšega ne znajo. amreč pravilno računati vožnino. V em oziru je treba neštivilno pritožb,

ki seveda delajo zopet nove pisarije in potrebujejo novih uradnikov. Vsak, kdor ima opraviti z državno železnico, bo potrdil, da je treba vsako zaračunanje voznine dobro pregledati, in da se je treba zelo mnogokrat pritožiti. Včasih računajo premalo; največkrat pa veliko preveč. Iz tega se jasno vidi, da v sedanjih razmerah uradniki niso kos svoji nalogi.

Ker je torej uradništva mnogo preveč, in vse polno nepotrebni pisarij, in ker ni trgovskega duha med železniškimi uradi, ni čuda, da tudi ni dohodkov, ki bi jih država lahko imela od njih. Zato pa vidimo, da mora država za svoje železnice doplačevati vsako leto krog 80 milijonov kron. To vendar ne gre. Železniške družbe vlečejo dobičke od svojih železnic; država pa doplačuje. Ko bi se tukaj napravil red, bi že s tem izginil primanjkljaj iz državnega gospodarstva.

2. **Politiško uradništvo.** Tu je tudi uradništva veliko preveč, ker je veliko nepotrebne dela. Pomislimo vendar, s kakšnimi otročarijami se pečajo le prevečkrat uradniki višjih razredov. Ne gre se pravzaprav za nič; in pri ničvrednih papirjih, ali pri praznih komisijah izgublja svoj čas uradnik, ki stane državo 10 do 20 kron na dan. Mnogo takih reči bi lahko rešili nižji uradniki brez visokih šol. S tem bi se seveda stroški znatno zmanjšali.

Potem pa to prekladanje iz urada v urad, od okrajnega glavarstva k deželni vladi in od tam na Dunaj. Kar bi eden lahko opravil, s tistim se jih muči deset. En akt se paca in greje po neštivilnih kanclijah. Papirja se pri tem res mnogo napiše, narejenega je pa malo. Ena glavnih napak je tudi ta, da imamo za deželo in državo dvojne uradnike, ki delajo eno in tisto reč. Deželni in-

ženir napravi n. pr. načrt za kak vodovod. Ta načrt in bodisi še tako majhen, roma k deželni vladi, kjer ga zopet kuha državni inženir; in od tam mora še na Dunaj, da se tembolj zavleče cela reč in da morda samo pregledovanje več stane, nego vodovod sam. Čemu je treba dvojnega uradništva v posamnih deželah. Edino pametno bi bilo, ko bi bil vsakokratni deželni glavar tudi predstojnik politiške oblasti, ki bi imel deželnemu odboru prideljeno potrebno uradništvo, katero bi opravljalo deželne in državne posle. Po ti poti bi se stroški za uradništvo silno zmanjšali in uradniki bi bili vrh tega popolnoma lahko zelo dobro plačani.

Par zgledov smo povedali, ki nam pričata, da bi se dalo v državnem gospodarstvu marsikaj premeniti. Naši bravci vedo, kako se naši poslanci trudijo, da bi izpremenili ves način, kakor se je dozdej vladalo v naši državi. Poštenja in pravice za vse, zraven pa previdnosti in varčnosti je treba. Nemci, ki so nam dozdej gospodarili, se niso izkazali. Naša dolžnost je, da skrbimo za potrebno preosnovo. Smisla za ljudstvo je treba. In kdor ima državni denar v rokah, se mora zavedati, da se gre tu za ljudski denar, ki se ne sme metati proč, marveč ki se mora ž njim vestno gospodariti.

Veliki boj, ki ga bijejo naši poslanci na Dunaju, ne meri samo na to, da se da zatiranim narodom njihova pravica, da se povzdignejo zanemarjene dežele, temveč tudi za to, da se sedanje, po nemških vladah zavoženo državno gospodarstvo popravi in zboljša.

Deželni zbor kranjski.

Gospodarske zadeve.

Odobri se poročilo o 4odstotnem deželnem posojilu. Potrebščina znaša 404.724 K. Za vodovodno naklado v Ljubljani se sklene zakon, po katerem se prizna za vodovodno naklado prednostno zastavno pravico.

Prošnja občine Ježica za uvrstitev nekaterih občinskih cest med okrajne se odstopi deželnemu odporu, da pripravi potrebne zakonske načrte. Poročal je poslanec Dimnik.

Odpravo klancev na Karlovski cesti

Je zahteval poslanec Matjašič. Upravni odsek je poročal:

Deželnemu odboru se naroča, da pri ministrstvu zahteva preložitve klancev. Poslanec Košak je toplo priporočal to zadevo. Cesto od Novega mesta do Suhorja se je dobro popravilo, a od Suhorja do Metlike je še več nevarnih klancev, ki ovirajo promet. Prelaganje klancev na tej cesti se je izvršilo na moj pritisk, ko sem svoj čas opomnil na to stvar deželnega glavarja, ki je bil takrat poslanec dolenskih mest, ki je koj na to izposloval pri vladi izdatno podporo. Priporočam, da se še ostali klanci prelože. V imenu vlade je dvorni svetnik Chorinsky izjavil, da je za letos pripravljenih 60.000 kron.

O uravnavi potoka Višenjce

Je poročal poslanec Povše. Deželnemu odboru se naroča, da odredi ogled potoka Višenjce in njegovih dotokov, ki provzročajo močvirnost dedendolske doline in izdela načrte, kako bi se Višenjca uravnala. Predlog podpira posl. Košak: Prebivalstvo onih krajev je navezano na kmetijstvo, posebno na živinorejo. A potok Višnjica dela na travnikih s poplavami veliko škodo. Prebivalstvo po teh krajih je pa zelo skromno in ne nadleguje, če ni potrebe. Uravnava je nujno potrebna, zato naj spomladi gre deželni tehnik tja doli in naj vse razmere prouči.

Osuševanje zemljišč v kranjskem okraju

Je sprožil poslanec Zabret. Deželnemu odboru se naroči, da pošlje hidrotehnik v ta okraj, da proučuje ondote razmere in napravi potrebne načrte. Kmetiska zveza za dekanijo Moravče je prosila za preložitve občinske ceste čez Grmačo, Češnjice in Hribce, za odpravo klancev na okrajni cesti Moravče-Kandrše in uvrstitev okr. ceste iz Moravče do državne ceste pri Želodniku med deželne ceste. O teh prošnjah je poročal poslanec Povše in predlagal: Deželnemu odboru se naroča, da pregleda, kako bi bilo mogoče občinski cesti spraviti v tako stanje, da bi se omogočil promet iz moravške doline z južno železnico. Deželni tehnik

naj pregleda okrajno cesto od Moravče do Peč in napravi načrte, kako bi se odpravili klanci, da bi se omogočila zveza moravške doline z Zagorjem. Deželni zbor naj ne pozabi pri nameravani uvrstitvi cest med deželne ceste na cesto Moravče do Želodnika. Poslanec Lavrenčič je vse to najtopleje priporočal.

Občina Trojane je tudi prosila za uvrstitev nekaterih občinskih cest med okrajne, a cesta Trojane-Zagorje naj se uvrsti med deželne ceste. Deželni odbor naj vpraša brdski cestni odbor za mnenje glede uvrstitve občinske ceste od Zidov skozi St. Gothard do Čemšenika med okrajne ceste. Prošnjo je toplo podpiral poslanec Lavrenčič, a dr. Krek je vzkliknil: Nov cestni zakon je potreben! (Dobro!)

O postavljanju mejnikov

Je poročal za upravni odsek poslanec Šolmajer. Nujno je potrebno, da se zagotove in ugotove meje posestev. Vlada se pozivlje, da predloži deželnemu zboru načrt zakona o označbi in reviziji meja in stabilizaciji katastralnih merilnih točk. Priporočal je ta predlog poslanec Piber. Mestni občini kočevski se dovoli skozi deset let pobirati 5odstotno naklado na hišnonajemninski in hišnorazredni davek. Na vrsto je prišla tudi neka stara prošnja občine Velika Lokca, da bi se šentjanska železnica zvezala z dolensko pri Veliki Loki. Prošnja je že zastarela, a to priliko je porabil poslanec Hladnik, da je opozoril na nedostatke na dolenski in šentjanski železnici. Delo pri šentjanski železnici se je vršilo zelo površno. Pri vasi Dule se je že lani velik kos nasipa zrušil. V najhujši zimi so morali podzidavati. Presek v »Zijavici« je izdelan tako slabo, da se celo leto ruši in vali kamenje na tir. Celo zimo so morali popravljati. In lani so veljale poprave kakih 120.000 K. Minuli teden je zopet zasulo tir, da vlaki niso mogli voziti. Pri gradnji se na zahteve prebivalstva niso hoteli ozirati. Pri Dulah so zgradili dolino s pet metrov visokim nasipom. Prehoda na starem potu niso dovolili. Ravno tako se niso ozirali na želje občine šentrupertske in mokronoške. Zato nima železnica toliko prometa, kakor bi ga sicer imela. Podjetništvo še sedaj ni poravnalo kupnin za zemljišča in posestniki morajo še sedaj plačevati davke od posestev, ki jih nimajo več. Podjetništvo je najmanj še 50.000 kron na dolgu. Tračnice so za nič. Ta železnica nima z Novim mestom nobene prave zveze, dasi imamo ondi urade, bolnišnice in sejme. Prvi vlak pride šele v Novo mesto ob pol 11. uri, ko je pač že prekasno za sejme in urade. Predlaga: 1. Deželni odbor naj izposluje, da se posestnikom, ki so odstopili svet za železnico, vendar že enkrat izplača kupnina in povrne davščina. 2. Pri ravnateljstvu državnih železnic naj se izposluje, da bi imela ta železnica direktno zvezo z Novim mestom.

Poslanec Dular

Je grajal nedostatke pri dolenski železnici. Uprava štedi luč. V vagonih slabe leščerbe, na kolodvorih po navadi tema. Lahko se pripeti velika nesreča. Vožnja je silno počasna. (Dr. Šusteršič: V tem času se pride lahko na Dunaj.) Pred leti se je obetala hitrejša vožnja, a še sedaj se vozi od Ljubljane do Straže 4 ure 9 minut, ako ni nobene zamude, dasi znaša daljava komaj 80 kilometrov. Če se pa zvečer peljem iz Ljubljane, pa sploh ne pridem v Stražo, ampak se mora prenočiti v Novem mestu. Na razpolaganje je tudi premalovozov za osebni promet. Ljudje so dostikrat prisiljeni stati, ali jih pa pošiljajo v vozove za živino. Predlaga: Železniški kolodvori in vozovi morajo biti bolj razsvetljeni. Vožnja mora biti hitrejša. Voz mora biti dovolj na razpolaganje, in tudi do Straže mora biti trikratna zveza na dan. (Predlogi obveljajo.)

O prošnji »Katol. političnega društva« v Radovljici za ustanovitev

gospodinske šole v Radovljici

Je poročal poslanec Povše in predlagal: Prošnja se odstopi deželnemu odboru s priporočilom, da se pri ureditvah za gospodinske šole in tečaje ozira na radovljiški okraj in v tem okraju kmalu priredi popolno gospodinsko šolo.

O prošnji posestnikov podobčine Sv. Križ za izločitev iz dolske občine in priklopljenje k občini Velika vas je poročal dr. Pegan in predlagal: Deželnemu odboru se naroča, da poizveduje o tem, jeli delitev umestna ali ne, dalje, da povzroči vse za delitev potrebno in o tem poroča deželnemu zboru. Prošnjo priporoča dr. Krek, ki naroči, naj deželni odbor hitro izvrši vse potrebno, da bo lahko že v prihodnjem zasedanju se o tem sklepalo.

Zaradi zvišanja tarifov na južni železnici

Je stavil nujni predlog poslanec Povše. Vlada je dovolila zvišati tarife. To je hudodelstvo. Kranjci bomo morali skrbeti za sanacijo južne železnice. Izvoz lesa bo trpel. Odkod naj dobi kmet še kaj denarja, ako lesa izvažati ne bo mogel. Deželni zbor najodločnejše uprvarja zvišanju tarifov na južni železnici. (Živahno odobravanje.)

Dr. Lampe

Je stavil nujni predlog zaradi zgradbe železnice od Metlike do Karlovca. Že dolgo se zavlačuje gradba železnice, ki bi zvezale kranjsko deželo z Dalmacijo. A ogrska vlada hoče zgraditi progo Metlika-Karlovec kot vicinalno železnico. (Dr. Šusteršič: Košut je podpisal na pogodbi.) Ogrska krši pogodbo. Ako se bo proga Metlika-Karlovec gradila tako, kakor hočejo Ogrji, bo oviran osebni in tovorni promet z Dalmacijo. Vsa Avstrija bo oškodovana. Ogrji se bočejo polastiti Dalmacije. Iz naše zbornice naj se čuje glasen protest, da

mi tega ne trpimo. Železnica se mora graditi tako, kakor je v pogodbi. Naša vlada ima v rokah moč, da to izsili Ogram. Zahtevamo, da vlada stori svojo dolžnost. (Burno pritrjevanje.)

S tem je bila končana seja v sredo, dne 26. januarja.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Nemci sedaj zlorabijo neke cesarjeve besede, da želi, da bi se vlada ne menjavala vedno, temveč, da bi bilo v vladi nekaj več stalnosti. Ko bi bili Nemci odkritosrčni, bi morali priznati, da more zagotoviti vladi stalnost le močna večina v državnem zboru, kar pa brez Slovanske Enot ne gre. To so povedali ministrskemu predsedniku tudi Poljaki, ki so povdarjali potrebo, da se vladna večina poveča. Sploh se opazuje, da je dobila med Poljaki večji vpliv ona struja, ki nasprotuje temu, da bi se Poljaki kar na slepo prodali vsaki vladi. To čuti tudi Bienert. Zato je na konferenci s Poljaki izjavil, da se hoče pogajati z vsemi strankami o tem, kako povečati vladno večino. Vendar pa, kakor se čuje, Bienert vlade ne namerava izpremeniti pred veliko nočjo. Seveda je to zelo odvisno od tega, kako bodo nastopale v zbornici stranke, zlasti Poljaki in Slovanska Enota. Zadnja je izjavila Bienertu, ko je čez dolgo časa zopet enkrat konferiral z njimi, da redne razmere ne morejo nastopiti, dokler se ne izpremeni vladni zistem. Bienert je to izjavo vzel na znanje, a posledic se iz nje še ne upa izvesti. Vsled tega je pa položaj sila nejasen in govori se že, da namerava Bienert radi lepšega odstopiti, in da mu potem cesar poveri sestavo nove vlade. Čudnega bi to ne bilo nič, ker se Bienert boji nemških nacionalcev, na drugi strani mu pa delajo preglavico Čehi in Jugoslovani, katerim se približujejo Poljaki in tudi nemški krščanski socialci bi bili pripravljeni delati skupno z njimi. Zato je pa velike važnosti prihodnje zasedanje državnega zbora, ki se prične v četrtek 24. t. m., in ki bo gotovo odločilo o usodi sedanje vlade. Skoraj gotovo pride do velepomembne politične debate že pri razpravi o vojaških novincih. Na dnevnem redu je tudi poročilo socialno - političnega odseka o zakonu proti pijančevanju in vladna predloga o državnem proračunu in finančnem zakonu.

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR.

je izvršil v tekočem zasedanju že ogromno delo. Iz zadnjih sej je posebna pomena predlog poslanca S. L. S. Mariniča, naj se izpremeni zastareli občinski red v duhu modernega časa. Njegov predlog je bil sprejet. Podoben

predlog je staval poslanec Faidutti glede statuta goriškega mesta. Predlog poslanca Gassnerja, naj bi se ustanovila posebna komisija, ki naj bi nadzorovala delovanje deželnega odbora in deželnih uradov, je propadel. Velikega pomena je tudi predlog poslanca Antonellija, naj deželni odbor že do prihodnjega zasedanja napravi načrt zakona, po katerem bi bilo mogoče deželi izrabljati vodne moči v korist dežele. Deželni zbor je tudi sprejel resolucijo, ki poziva vlado naj takoj ustanovi slovensko in laško vseučilišče. Dalo se je tudi nekaj podpore obrtno - nadaljevalnim šolam, in sklenilo se je ustanoviti v vsakem političnem okraju eno gospodinjstvo šolo. Slovenskim rajfajzovkam je dovolil deželni zbor 2000 K, »Goriški zvezi« letno 6000 K. Zbornica je rešila tudi ves proračun.

HRVAŠKO.

Kakor kaže se bo začela na Hrvaškem zopet ona mažaronska vlada, ki je rodila tako žalostne sadove pod banom Hedervaryjem. To je pa sedaj še toliko bolj žalostno, ker je pomagala oživeti mažaronstvo večina hrvaškega sabora. Srbsko - hrvaška koalicija in ban Tomašič si sicer nič kaj posebno ne zapata, toda narazen sedaj ne moreta. Koalicija se najbolj boji, da bi javnost zvedela za vsebino njene pogodbe s Tomašičem. Zato njeno časopisje o tem previdno molči. Naglašajo samo, da bo Tomašič zopet vpeljal ustavne razmere na Hrvaškem, rešil proračun in razširil volivno pravico, a koalicija bo zato pri prihodnjih volitvah volila v desetih okrajih njegove kandidate. Toda sedaj je Tomašič pričel kazati, kako sta si zvezo s koalicijo mislila on in Khuen. Sklical je na posvetovanje stare mažarone, da oživi staro mažaronsko »narodno stranko, in s tem pokazal, da misli resno delati na oživiljenju mažaronstva na Hrvaškem. Hrvati so enostavno pregoljufani, ker se bodo mogli Tomašičevim poizkusom še manj upirati, kot so se mogli Khuenu, ker ima Tomašič poleg uradništva na svoji strani tudi še saborsko večino. — Tomašičeva volivna reforma bo pa za Hrvate tudi vse prej, kot srečna. Pomnožilo se bode samo število volivcev. Urejena bo tako, da dobe skoraj 40 odstotkov vseh mandatov Srbi. Novi ban misli torej delati po Khuenovem receptu: vladal bo s pravoslavnimi Srbi proti katoliškim Hrvatom na korist Mažarov. Hrvaška je danes bolj v Hedervaryjevih rokah, kot je bila takrat, ko je bil on hrvaški ban. — Frankova stranka napoveduje obstrukcijo v saboru proti novi vladi.

OGRSKO.

Khuen je ustanovil novo vladno stranko. Že oklic na ustanovni shod naglašajo, da je treba, da ostaneta armada in banka skupni. Za prihodnje volitve poizkuša seveda Hedervary dobiti zase tudi nemažarske narodnosti, ka-

terim obljublja sedaj vse mogoče reči Seveda se bode videlo šele po volitvah če se ne zdi Khuenu preveč obljubit in dati. Slovaki so izjavili, da bodo volili v onih okrajih, kjer ne postavijo lastnih kandidatov, samo take ljudi, ki bodo delali za splošno in enako volivno pravico.

BALKAN.

Na Grškem se bližajo vedno bolj revoluciji. S sedanjo vladarsko hišo ni nihče zadovoljen. Častniška zveza zahteva, da se skliče narodno zborovanje in izjavlja, da se razide takoj, ko bo to sklicanje zagotovljeno. Sedaj je prišel v Atene vodja grškega gibanja na Kreti, Veniselos, in je bil sprejet med grške odvetnike. Tako je postal grški podanik in seveda tudi strankarski voditelj. Skoraj gotovo bode tudi izvoljen za predsednika narodnega zbora. Veniselos je pa osebno nasprotnik grškega kralja in dela v zvezi z nekaterimi drugimi vplivnimi možmi na to, da se kralja odstavi. Sedaj vlada na Grškem častniška zveza, ki pritiska na kralja, da skliče narodni zbor. To se zgodi skoraj gotovo že v aprilu. Ni še gotovo, kaj bo sklenil ta narodni zbor, gotovo pa je, da se bo dal zelo vplivati od Veniselosa in njegovih tovarišev. — Zmedo na Grškem pa še poveča spor med mornarico in armado. Višji mornariški častniki so vedno nasprotovali častniški zvezi. Spor se je poostril, ker je hotela častniška zveza izpeljati sklep zbornice, naj se sestavi posebna komisija, ki naj odpravi nesposobne mornariške častnike iz mornarice. Ker se višji mornariški častniki temu upirajo, so pripravljani na obeh straneh tudi na skrajnosti. — Turki menda sedaj ne nasprotujejo več tako odločno zvezi balkanskih držav. Kakor trde novjša poročila, bi bili celo pripravljani pobotati se tudi glede Krete na miren način. Vzrok temu obratu naj bi bila narodna zavest Turkov, ki se je zadnje čase zelo okrepila. Turke jezi, da se velevlasti vedno mešajo v balkanske razmere, ker ni med balkanskimi državami potrebne edinosti, da bi zabranile tako vmešavanje.

Iveri

Kar je pridnost sto in sto mravelj vkup spravila, osel z eno samo stopinjo uniči.

Nepotrebne besede so niti, iz katerih tvoji nasprotniki vrvi pletó.

Turški pregovor. Zebelj lahko reši podkev, ponkev konja, konj moža, mož lahko celo deželo.

Dolgotrajna sreča izgubi že vsled svoje dolgotrajnosti.

Resnično prerokovanje. Kdaj bo na svetu splošen mir? — Takrat, ko bo en sam človek na svetu.

LISTEK

Skrivnost najdenke.

Povest. — Spisal Reimmichl.

(Dalje.)

VII.

Obtoženec Jošt ni prizadel sodnikom posebne preglavice. Dokazi, katere so navedle zoper njega poklicane priče, so bili tako trdni in jasni, da so bili vsi njegovi zvijačni poizkusi zaman, s katerimi bi bil rad utajil ali olepšal svoje zločine. Priznal je končno vse, kar mu je čital sodnik iz obtožnice. Hkrati se je hotel maščevati nad svojimi sovražniki in jim nakopati za slovo zadnjo sramoto, poslednje ponižanje. Jel je govoriti o svojih dogodljajih in spletkah na dolgo in široko, zlasti pa je povdarjal krivo prisego gospe grofice, sirove ravnanje, ki ga je moral prestati v grofovi palači, neusmiljeno trpinčenje, ki ga je doletelo pri Lokarju in druge dogodke, s katerimi je hotel osramotiti svoje nasprotnike. Glavne priče, Lucine Tramonti, ki bi bila morala najprej pričati pred sodnim stolom, ni bilo od nikoder. Zapustila je že pred tremi tedni Gorico in se odpravila domov; semkaj ji je grofica Marietta poslala potnico in tako je žena pobegnila v Italijo. Jošt je prejel to pot deset let težke ječe. Nadejal se je precej, ali toliko vseeno ni bil pričakoval. Ko je čul razzsodbo, je zaškrtal z zobmi in se zvijal od same togote. Za grofa Borghettija in Lokarja pa je bil ta izid le slabo zadoščenje; podrobna dokazovanja posamnih prič so pojasnila njune družinske tajnosti do zadnje pičice ter zbudila čezinčez velikanško radovednost in zanimanje. Nekaj dni po teh dogodkih si čul govoriti na vseh plateh, po mestu in vaseh, samo o prečudnih družinskih vezeh gospoda grofa in Lokarja. Slednji je bil tudi zagledelj poparjen, ker mu je izpodletela še neka druga nakana. Njegova žena, grofica Marietta, je prav ta čas obolela in se tako izognila javnemu pričanju. Nista se sešla pred sodiščem in s tem je možu splavalo zadnje upanje po vodi. Zvoljen in razdražen se je vrnil domov ter se ondi vnovič prepustil svoji neizogibni in neutolažljivi nesreči. — Preteklo je osem dni in tedaj je dozorel v njegovi duši poslednji sklep, poslednji poizkus: terjati zadnjo pravico — videti vsaj svojega otroka.

V praznični obleki je prišel v Gorico in je neutegoma krenil v grofovo palačo. Toda ko je došel do praga, so mu zadrgetala kolena. Vrh belih marmornatih stopnic se je prikazal služabnik ter vprašal kmeta, stoječega v veži:

»Želite, gospod?«

»Na kratek pomenek h gospodu grofu, bi prosil...« je odvrnil Lokar.

»Potem pa morate priti drugič. Gospod je z doma, šel je po opravkih v Italijo.«

Zdaj se je Lokar ojunačil. Te osorne, odganjajoče besede so na mah podžgale strast njegove neupogljive kljubovalnosti. Temna rdečica mu je zalila lice in nekaj hipov je stal neodločen. Potem pa je vprašal:

»Ali je gospa grofica doma?«

»Dà. — Toda gospa ne sprejema obiskov,« je odgovoril služabnik ter pogledal tujca nezaupljivo od strani in ga skrbno premeril od nog do glave.

»Sporočite grofici,« je ukazal Lokar po kratkem premišljevanju, »da je prišel njen mož, ki želi govoriti z njo v važni zadevi.«

Služabnik se je še vedno obotavljaj in ni hotel naznaniti posetnika. Toda njegove nezaupljivosti je bilo naglo konec. Kmet mu je zapovedal še enkrat strogo in oblastno:

»Menda se žena ne bo sramovala svojega moža? Nisem prišel, da bi tu pohajkoval in čakal milosti; mudi se mi in zato zahtevam, da me nemudoma naznanite...«

Razjarjen nad temi predrznimi besedami je služabnik kmetu pokazal hrbet ter izginil na hodniku. Dolgo časa ga ni bilo od nikoder. Ko se je zopet vrnil, je bil videti dokaj prijaznejši in je peljal tujca v sobo na levi strani stopnic ter mu velel počakati. Soba je bila majhna, pa bogato opremljena. Okrogla miza je bila pregrnjena s krasnim prtom iz temnordečega damasta, kroginkrog mize so stali mehki blaznasti sedeži. Na desni steni sta viseli dve prelepi sliki, na levi veliko zrcalo v srebrnem okviru. Skozi visoka, svetla okna, ki so bila napol zagrnjena s težkimi zastirali, se je videlo na vrt, kjer so se vile in križale bele stezice med pisanimi cvetličnimi gredami in bujnimi nasadi. Sobna tla so bila pogrnjena z mehкими in debelimi prostiračami. Lokar se je oprl z obema rokama na naslonjač ter je stoje premotrival to gosposko razkošje. Burno mu je bilo srce in čutil je v sebi tak notranji nemir, da mu ni bilo mogoče jasno misliti. Čakal je četrte ure, čakal pol ure, ali žene ni hotelo biti. Jezno si je grizel ustnice in od časa do časa ga je spreletelo kakor mrzlica po udih. Tedaj je zašumelo zunaj, čul je, kako so se vrata nalahno odprla, in ko se je ozrl, je stala pred njim njegova žena grofica Marietta. Nosila je črno svilenko obleko in bel ovratnik z nežno nabranimi čipkami, krog vratu pa se ji je lesketala zlata verižica z bliščočim križcem. Lica so ji podrhtevala v trenutni rdečici in so se zdela kakor napol obledela roža, v kateri je prezgodaj jelo umirati življenje. Lokar se je čutil tujega, kakor bi jo zdaj videl prvič v svojem življenju, čutil je brezdANJI prepad, ki loči njega, kmeta, od te gospe. Nemo mu je namignila in ponudila sedež. Tako sta sedela drug pred drugim in si zrla molče v obličje. Toda on ni mogel prenesti ognja njenih črnih, žarečih oči in

je povesil svoje trepalnice proti tlom kakor sramežljiv otrok, kadar govori s tujcem. Oba sta čakala, kdo bo rekel prvo besedico. Po dolgem in mučnem molku je dejala žena hladno, a plemenito:

»Prišla sem zaradi tiste važne zadeve, kakor se mi je naznanilo...«

Ta glas je bil možu tuj in ženin hladne, skoro mrtve besede so ga močno užalile. Takoj je začutil v sebi starševski ponos, tako da je odgovoril trpko:

»In jaz sem prišel, da terjam poslednjič svoje pravice. Vsaj teh mi ne boš kratila... Oprosti, da te tikam...«

Grofica se je delala kakor da ni čula zadnjih besedi, in je dejala z isto hladnostjo kakor poprej:

»Svoje pravice? — Mislila sem, da si tedaj dovolj natančno videl svoje pravice, ko si zahteval ločitev... Tako, nemara si tedaj kaj pozabil...«

»Tilka!« je zahripal mož užaljen; temna bliskavica mu je švigala z oči...

»Ime mi je Marietta, čemu bi se delal nevednega... Moje pravo ime in pokolenje je dokazala gosposka, ti sam si tako hotel, ko si se trudil krog sodnikov...«

»Torej bi mi rada še bolj zagrenila ono zoprno tožbo zoper Jošta? — O, Tilka...«

»Marietta, prosim!«

»No, pa grofica Marietta!« je dejal prisiljeno. »Veš, da se ne tožarim raj, ali če je sila...«

»Prava sila! Radovedna sem, čemu je bilo treba še te sramote...«

»Moja čast in tvoja čast sta bili v nevarnosti.«

»Moja čast?«

»Dà, grofica Marietta. — Oni potem pin je oznanil širnemu svetu vse, kar je vedel, in še več. Verjel mu seveda ni nihče in splošno se je širilo prepričanje, da si njegova hčerka.«

»Za svojo čast lahko skrbim sama pa moj oče... Čemu se vtikaš, ko te ne briga?«

»Ali bi mar tebi ne presedalo takó obrekovanje, kakršno sem moral prenašati jaz? Sram me je bilo imeti Joštovo hčerko za ženo, povsod so kazali s prstom za menoj,« je odvrnil Lokar.

»Saj nisem več tvoja žena...« je zdavnaj sva ločena.«

»Toda zakonska vez, ki naju je družila, traja dalje in jaz bi bil ostal v kljub temu zet tega vražjega človeka. Tega ponižanja bi ne bil pretrpel — za ves svet ne!«

Na Tilkino obličje je legla mrka senca nevolje. Nekaj časa je žena pomišljala, potem pa dejala:

»Zdaj šele vidim, da sem ravnala prav, ko sem ti tako stanovitno prikrižala skrivnost. — Ko bi ti bila takoj povedala, kar mi je takrat v gozdu nalagal Jošt, bi me bil morda nekaj dni poprej pognal od hiše... Zdaj že sam priznavaš mojo nedolžnost...«

»Odkritosrčnost mora vladati med možem in ženo,« je odgovoril grenko.

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Liberalci v trgovski zbornici so postali spravljeni. Se pred par leti se je dozdevalo, oziroma so bili liberalci čisto prepričani, da je trgovska zbornica tako močna liberalna trdnjava, da je vsak poizkus napada nanjo brezpomemben. Težak boj je imela res S. L. S., kajti volivni imenik so delali liberalci, volitve so vodili liberalci in uradništvo zbornice je agitiralo za liberalce. Vendar že danes S. L. S. tvori v zbornici močno opozicijo. Te opozicije se liberalci boje in so se udali pri volitvi predsedstva, ki se je vršila dne 18. t. m., ter priznali, da je tudi opozicija opravičena zastopana biti v predsedstvu. Izvoljen je bil za predsednika liberalac Lenarčič, za podpredsednika pristaš S. L. S. Ivan Kregar in za provizoričnega predsednika Nemeč Pamer. O, tudi trgovska zbornica ni nepremagljiva trdnjava; vse kaže, da se stebri že majo.

Kranjsko deželno gospodarstvo tudi liberalci nimajo za tako slabo, kakor vpijejo v »Slov. Narodu«. To vpitje je le zavist, ker so morali od gospodarstva, katero se že docela zavozili, roko odtegniti. Kako sodbo imajo v resnici o gospodarstvu dežele, se razvidi iz liberalnega »Narodnega dnevnika«, v katerem pišejo doslovno: »Istina pa je, da stoji Kranjska, kar se tiče deželnega gospodarstva, stokrat na boljšem, kakor Štajerska.« Kakor lažnjivec včasih resnico govori, tako tudi liberalcem uide včasih kaka resnica proti volji.

Častni občani. Občinski odbor v Sodražici je imenoval za častne občane deželnega glavarja pl. Šukljeja, dr. Iv. Susteršiča in dr. Ivana Kreka.

† **Župnik Janez Demšar.** Umril je v Št. Vidu pri Vipavi dne 17. t. m. preč. g. župnik Janez Demšar. Pokojnik je bil rojen v Poljanah dne 6. marca 1844. Leta 1870. v mašnika posvečen je bil najprvo nastavljen za kapelana v Sorici, kjer je deloval dobro leto; od tod je bil prestavljen v Črni Vrh nad Idrijo. Na 12 let je bil potem pastiroval v Ledinah kot župni upravitelj, oziroma župnik, kar potem prišel za vikarja v Št. Vid pri Vipavi, kjer je tudi postal župnik in vodil župnijo do svoje smrti. N. v. m. p.

Premeščena sta čč. gg. kapelana Leopold Kolbezen iz Št. Jerneja v Mirnopeč in Janez Sever iz Prečine v Št. Jernej. — Župnija Podkraj je podeljena tamošnjemu župnemu upravitelju Jakobu Kalanu.

Promoviran je bil v Gradcu dne 18. t. m. doktorjem prava Viktor Schiffer iz Ljubljane.

V pokoj je stopil g. dr. Mavring, župnik na Igu pri Ljubljani.

Važno za konjerejce. Posestniki za vojaštvo sposobnih konj se opozarjajo, da se vrši nakupovanje konj za vojaštvo, in sicer sposobnih za ježo, vožnjo in za prenašanje tovorov, dne 28. februarja t. l. v Št. Jerneju na Dolenjskem. Plačujejo se po 700 kron. Prodajalec pa dobi še darilo poljedelskega ministrstva v znesku 100 kron.

Dečka ustrelil. 15-letni Karol Jakob iz D. M. v Polju je kupil flobertpištolo in prišel z njo v vežo Benčinove gostilne, kjer je ravno domača dekla držala za roko triletnega Albina Benčina. Misleč, da ima slepo nabasano pištolo, je Jakob pomeril na otroka, sprožil in otroka tudi v glavo zadel, kajti v pištoli je bila patrona s kroglico. Otrok je takoj umrl. Zaradi neprevidnosti je bil Jakob obsojen v tri tedne strogega zapora.

Južna železnica je, kakor znano, povišala vozne tarife. Na ta način si je mislila pridobiti dohodkov več milijonov kron. Kljub protestu več deželnih zborov, med njimi tudi kranjskega, je vlada na Dunaju potrdila predlogo o zvišanju. Južna železnica je zvišanje vpeljala, a dohodki se niso zvečali, temveč zmanjšali, vsaj do sedaj. Samo v prvih desetih dneh meseca februarja so znašali dohodki 46.000 kron manj kot lansko leto v istem času.

Poraz socialne demokracije. Te dni so se vršile volitve v bolniški odbor tobačne tovarne v Ljubljani. Socialni demokratje so napeli vse sile, da bi prodrli, a so se pošteno zmotili. Volitve so pokazale, da ogromna večina delavstva tobačne tovarne ne mara za socialne demokrate. Izvoljeni so bili vsi kandidati krščansko-socialne delavske organizacije, ki so dobili od 1711 do 1717 glasov; socialni demokratje pa so dobili največ 416 glasov. Vse kaže, da socialna demokracija pri nas nima trdnih tal.

Shod za novo železnico. Dne 17. t. m. se je vršil v mali dvorani »Uniona« v Ljubljani shod za nameravano progo Polzela - Motnik - Kamnik - Kranjsko Loka - Žiri. Shod je bil dobro obiskan. Na shodu se je povdarjala gospodarska potreba nameravane proge ter se izvolil poseben odbor, ki naj izkuša ugotoviti sklepe shoda. Predsednikom odbora je izvoljen gospod graščak baron Apfaltrern iz Križar, podpredsednikom gospod župan Mejač iz Komende, tajnikom gospod Koblar, dekan v Kranju.

Cerkvenim pevskim zborom priporočamo za porabo v postnem času sledeče napeve: Foerster, Lamentacije (žalostne pesmi Jeremija proroka) in »Očitnja« (»Kaj sem ti sto-

ril«), tretji popravljeni natis za mešani zbor; cena partituri 70 vin. — Ta dva krasna napeva, posebno lamentacije, sta zelo pripravna za veliki teden. — Nadalje se nahajajo v zbirki »Riharr enatus«, katero je za mešani zbor uredil Franc Kimovec, poleg mnogih drugih za cerkveno leto prirejanih skladb, štirje, našemu ljudstvu zelo priljubljeni Riharjevi postni napevi, kakor: Sv. križ (»o vsi, ki mimo greste«), Sv. križev pot (star harmonizirani napev s 16 kiticami), Trpljenje Jezusovo (»oh kaj sem ti storil«) in »Glej o grešnik«. — Cena partituri 3 K, posameznim glasovom 40 vin. — Gospodje organisti, sezite po teh skladbah; noben cerkveni pevski zbor naj ne bode brez njih.

Gorenjske novice

g Iz Št. Jurija pri Kranju. Dne 9. svečana je pogorelo hišno poslopje Antona Jekove, po domače Šipcu. Kdo da je zažgal, se ne vé. Zavarovan je bil pri domači »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani za 700 K, škode pa ima 1400 kron. Ob tej priliki moramo pohvaliti kulantnost naše edine slovenske zavarovalnice, ker v 48 urah po požaru je že prišel sam g. ravnatelj Pehani ogledat si škodo, v šestih dnevih po požaru je pa že dobil g. Jekove do vinarja izplačano odškodnino. Vsled te točnosti od strani zavoda, priporočamo ta edini domači zavod vsem, ki imajo kaj smisla za to domače podjetje. Da se ni požar razširil tudi na sosedna poslopja in da ni prizadeti imel še večje škode, gre hvala požrtvovalnosti ljudstva, ki si je veliko prizadevalo, da se je požar omejil. — Vodovod, ki ga imamo, bi se dal prav uspešno uporabiti pri gašenju, ako bi bilo za to vse dobro pripravljeno. Zato na tem mestu najodločnejše obsojamo brezbriznost prizadetih faktorjev, ki bi morali skrbeti, da bi bile že davno dobile prizadete vasi potrebnih cevi in ključev za hidrante odpirati, katerih pa še do danes nimamo. — Dopisunčku v lažnjivem »Gorenjcu« pa povemo na uho, da je povrnjeni dan zmirom zadaj in da mu ne ostanemo dolžni, ne njemu, pa tudi ne tisti petorici šenčurskih liberalcev, ki so bili močno veseli teh novic?! O vi »brezmadežni«, vi »večni ženini« in cirilmetodarji, temeljito bomo še izprašali vašo kosmato vest. Pometajte pred svojim pragom, kjer imate nagromadeno na kupe nesnage in ne hodite na

solnce, da se vam ne stopi maslo, kate-
rega imate v izobilju na glavi. Capito?
Dopisunčku »Gorenjca« damo pa še ta-
le nauk v album: Nikar preveč ne
sanjaj o obrestih in dolgovi, ker to te
lahko v prezgodnji grob, — a, pardon,
iz Šenčurja spravi. Torej na svidenje,
»ljub moj prijatu in prijatu Liparjeve
repce«, vidi se na tebi, da ti prav dobro
tekne, ker kmalu bodeš tak kakor tre-
bušnikov očka!

g Slov. izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trzinu prirodni prihodnjo ne-
deljo, 27. t. m., ob pol 8. zvečer v veliki
dvorani pri Bastelnu predstavo s sle-
dečim sporedom: Najprvo nastopijo
društveni tamburaši, za njimi mešani
pevski zbor in nato moški oktet. Upri-
zorila se bode ganljiva in priljubljena
igra »Kapelica na gori«. Zanimanje za
predstavo je veliko, ker nastopa po dol-
gem odmoru zopet tamburaški zbor in
prvikrat moški oktet. Na svidenje v
nedeljo v Bastelnovi dvorani!

g Zgornja Šiška. Kat. slov. izobra-
ževalno društvo Zgornja Šiška in Ko-
seze priredi v nedeljo, dne 27. t. m., ob
4. uri popoldan v Zgornji Šiški pri
»Zajcu« javno predavanje. Udeležite
se tega predavanja vsi, ki se zanimate
za napredek Zgornje Šiške in Kosez. Ne
bojte se onih, ki na vse načine zabav-
ljajo zoper novo ustanovljeno društvo.
Nepooinikom povemo v obraz, da se
njihovega opravljanja ne bomo zbalii in
da nas bode taisto le vzpodbujalo k
delu.

g Iz Strohinja nad Kranjem se
nam poroča, da je dopisnik v 6. številki
»Domoljuba« malo preveč zapisal, češ,
kakor bi se v Strohingu precej žganje
pilo. Resnici na ljubo bodi povedano,
da v tej gospodarsko jako napredni
vasi ni nobene gostilne, pač pa trгови-
na z mešanim blagom, ki sme proda-
jati tudi žganje, toda samo čez ulico.
Alkoholikov je pri nas zelo pičlo šte-
vilo, pa še ti si ga privoščijo po drugih
vaseh. Da so pri nas res dobri gospo-
darji, je najboljši dokaz to, da gre le
malokateri v Ameriko k ruha iskat; tu-
di ponoči vlada pri nas ljubi mir ter ga
ni slišati razgrajča. Sicer se sliši, da
nekdo namerava prositi za gostilniško
koncesijo to bi bila pa res nesreča za
Strohinj, hujša kot ogenj, ki uniči le
poslopje, nepotrebna gostilna pa tudi
polje, travnike, gozde in rodi še veliko
druzega gorja. Strohinci, kakor en
mož se pritožite na okrajno glavar-
stvo, če se res kaj takega namerava!
Če le hočete, lahko preprečite gostilno,
kakor se je pred leti že enkrat zgodilo.
Zapahnite o pravem času duri, skozi
katere bi prišlo le gorje med vas!

g Iz Luž pri Šenčurju. Dne 7. t. m.
je zasul sneg neko žensko do ramen,
malo deklko pa popolnoma, ko so se
ravno peljali veseli svatje mimo, ki so
seveda obe rešili iz neprijetnega polo-
žaja. Hujša kot nesreča so pa slabe
knjige, ki se zadnji čas tu okoli po ne-
kem človeku širijo. Prodajal je po va-
seh že »Beraško skrivnost«, sedaj pa
ponuja »Prokletok«. Tako slabo berilo

je v veliko škodo ljudstvu. Liberalna
in mokraška Lampretova tiskarna v
Kranju, ki je izdala »Zeleno brošuro«,
tiska omenjene knjige, ki so le v škodo
ljudstvu. Prijatelji, veste kaj vam sve-
tuje »Domoljub«? Vrzite tako blago in
agenta, ki vam ga ponuja, čez prag!
To je najboljši odgovor za take ne-
sramne usiljivce!

g Iz Hraš pri Smledniku se nam
poroča, da je bilo tam lani res ljubo
zdravje doma, ker je umrla samo ena
oseba, Miha Kozjek, v Dragočajni pa
Katarina Knific, teta dr. Ivana Knifica.
— Tudi podružnica se je lepo preno-
vila, ker je dobila nova gotska okna z
barvanim steklom ter nov pevski kor z
lepimi stebrički iz marmorja.

g Iz Šenčurja. Ne bi odgovarjali na
lažnjivi dopis v smrdljivem »Gorenjcu«
od 5. t. m., ko bi se ne dobili nekateri
ljudje, ki v svoji lahkomišljenosti »Go-
renjcu«, katerega bere k večjemu še
kak kranjski berič, še kaj verjamejo.
Mi dobro vemo, zakaj lažejo sedaj po
»Gorenjcu«, zato namreč, ker se bliža-
jo občinske volitve in bi radi ljudi z
lažmi v »Gorenjcu« pregovorili. Pra-
vijo, da smo se mi vsedli v skledo njim
na korist, a vsedli so se v svoji neum-
nosti sami v skledo, ker sedaj so se še
le pokazali, kaj da so! Dosedaj so rekli,
da so »zgornja stranka«, ker so pa pi-
sali v »Gorenjca« in se v »Gorenjcu«
zagovarjajo, so pokazali, da so liberal-
ci. »Gorenjec« najbolj napada duhov-
nike in katoliško cerkev, tudi naši li-
beralci v »Gorenjcu« z lažmi napadajo
domače šenčurske in velesovske du-
hovnike. Kaplan dela, kar hoče, pri
hranilnici so sami kimovci, ki še pisat
ne znajo, tako pišejo v »Gorenjcu«. Ni
res, dragi šenčurski liberalci! Gospod
kaplan vsako reč, ki se tiče hranilnice,
skupno obdelava z odborniki, v odboru
pa so najbolj razumni in ugledni mo-
žje naše stranke, ki znajo vsi dobro
pisati, med njimi so celo veleposestniki
in tovarnarji. Peče naše liberalce pred
vsem hiša, ki smo jo kupili. Lahko jih
peče, saj sami priznavajo v »Gorenjcu«,
da smo na profitu za 5000 kron, mi pa
pravimo, da je s sama hiša danes
vredna trideset tisoč kron, zidarski
mojster je rekel, da si take hiše ne upa
postaviti za 30.000 kron. Kje pa je še
vrt? Torej če bi par let ničesar ne do-
bivali od hiše, še nismo na izgubi. Šen-
čurski občini je pa nikdar ne bomo vsi-
ljevali, ker jo hranilnica sama rabi in
se ji bo obrestovala najmanj po 5%.
Ampak seveda orožja rabijo naši libe-
ralci in zato lažejo, kjer morejo, nespam-
meten pa je, kdor jim kaj verjame. Voli-
vec šenčurske občine! Če pride k tebi
agitirant za občinske volitve pristaš se-
danjega odbora, žena, če te prosi laž-
njivec »zgornje stranke« za pooblastilo,
odpodi ga od sebe, rekoč: Ti nisi za
»zgornjo stranko«, ampak ti si libera-
lec. Sedaj se bo šlo pri naših občinskih
volitvah za boj med liberalci in med
pristaši Slovenske Ljudske Stranke.
Ali ni to liberalno, če se kdo norčuje iz
naših uglednih mož in iz doma, češ, da

bodo hodili notri sami Martniki, Vid-
marji, Ivani itd. Volivec šenčurske
občine! Ali boš ti s takim volil, ki smeš
in se norčuje iz naših mož? Ali ni to
liberalec. Kako so ti liberalci gospoda-
rili dosedaj v občini, nam je znano.
Kdo je imel dobiček od lova? Mar li
občina? O ne, ampak nek trgovec v
Kranju. Mi pa bomo drugače gospoda-
rili z občinskim premoženjem, naš
»Ljudski dom« bo vsem odprt. Tisti pa,
ki ne bodo hoteli iti notri, ki se bodo
norčevali iz njega, to so šenčurski in
olševski liberalci, ki hočejo z lažmi zo-
pet zmagati v občini. Ali ni skrajni čas,
da jih enkrat uženemo? Z liberalci so
še povsod na Kranjskem pomedli, pa
bomo pomedli tudi mi. Naši možje so
jim že po zadnjih volitvah pokazali ro-
ge s tem, da ne gredo več v njihove
gostilne in prodajalne. Baje je že eden
tožil, da je zanj letos zastouj rastla
trta na Dolenjskem. Torej možje! Vsi
na volišče, proč z našimi liberalci, če
pa jim pustite zmagovati, potem sami
sebe prodaste v liberalno sužnost.

g Stara Loka. Občni zbor čebelar-
ske podružnice za škojeloški okraj bo
v nedeljo, 27. t. m., ob 3. uri popoldne,
ne pa ob 10. uri dopoldne, kot nekateri
mislijo. Čebelarji, pridite v obilnem
številu! — V nedeljo, dne 6. marca po-
poldne po litanijah priredi izobraže-
valno društvo v Stari Loki predavanje
o živinoreji. Predavat pride g. Ravni-
har iz Ljubljane. Predavanje je v na-
vadnih prostorih. Možeje in mladenič,
pridite!

g Češnjice nad Blagovico. Pred ne-
kaj tedni je prišel neki bratec »Go-
renjca« v tukajšnje nabiralnico raz-
sajat in se hudovat, zakaj se mu ne
prinese »Gorenjca« na dom, nakar mu
je dotični poslovodja povedal, da to ni
njegova dolžnost. Hodi naj sam ponj.
Odšel je seveda domov ves togoten in
jezen. Teden potem je pa sam šel na
pošto v Šmartin po svojo »Gorenjca«.
Toda pogledal je preveč v glažek, tako
da je še-le čez dva dni domov prilezel.
Sedaj pa lahko vsak vidi, koliko debe-
lih laži mora biti v tem listu, ker je
tako težak, da ga je treba dva dni ne-
siti s pošte domov!

g Komenda. Kakor poroča tajnik
slovenskega delavskega podpornega
društva v Primero, Collo., v Severni
Ameriki, je pri zadnji veliki nesreči v
ondotni premogovni jami, dne 31. ja-
nuarja, ubilo tudi dva moža iz naše
fare: Jožefa Pibernik iz Klanca, ki za-
pušča mlado vdovo — še-le lansko leto
jo je prišel iz Amerike poročiti — in
Jerneja Kern iz Brega, ki je pa že leta
1891. odšel v novi svet. Oba sta bila
člana gori imenovanega društva, ki je
koj drugi dan po nesreči poslalo za-
neslljivo poročilo v domovino. Nesreče
po rudokopih v tujini se množe, fantje
in možje, ne hitite v njo po svojo smrt;
za pridnega in delavnega je tudi doma
dosti jela in ga bo, kakor smemo upati,
vedno več. Če pa že morate v tujino,
oglasite se prej pri Rafaelovi družbi v
Ljubljani, ki vam bo v vsakem oziru

prijateljsko pomagala. Pojasnila dobi-
te lahko tudi pri tukajšnjem katoli-
škem slov. izobraževalnem društvu, ki
ima svoj letošnji občni zbor dne 27. fe-
bruarja t. l. po popoldanski službi božji
v društveni dvorani. Vsi člani in čla-
nice, udeležite se gotovo važnega zbro-
rovanja. V združenju je moč!

g Iz Mekinj. Dne 20. t. m. se je se-
šel v župnišču dekanjski odbor izobra-
ževalnih društev našega okraja. Udele-
ležba je bila obilna. Le dve društvi ni-
ste bili zastopani. Posvetovanj se je
udeležil tudi vlč. gosp. dekan Iv. Lav-
renčič. Sprožilo se je mnogo obče ko-
ristnih nasvetov. Podrobno poročilo bo
prinesel »Društvenik«. — Dne 19. t. m.
smo pokopali vnetega društvenika Fr.
Zlatnar-ja iz Godiča. Društveni člani
so ga z zastavo spremili k poslednjemu
počitku. Naš vrlji moški zbor mu je iz-
vrstno — kakor navadno — zapel v
slovo tri žalostinke. Pogreb je bil velik,
lep. Udeležili so se ga skoro vsi delavci
smodniške tovarne, na čelu jim častni-
ka z gospodom komandantom. — Dne
27. t. m., točno ob pol 4. uri popoldne
bode uprizorilo naše društvo krasno,
pretresljivo ljudsko igro v štirih dejan-
jih: »Moč pravice in resnice ali An-
drija Grča«. Dejanje igre se vrši v vo-
jaški granici v nedavni dobi. Dobiček
igre se bo izročil »Orlu« za novo telo-
vadno orodje. Pridite v obilnem šte-
vilu. Tako boste podprli našega vrliga
Orla, sami pa imeli prelep in blažilen
užitek!

g Brezovica pri Ljubljani. Nekateri
še sedaj ne vedo, da imamo v Brezo-
vici c. kr. poštni urad. Še celo bližnji
uradi pišejo naslove na Brezovici, po-
šta Vič, namesto na Brezovici pri Ljub-
ljani, kakor se zove naša pošta. — V
Ljubljani mislijo, da imamo pri nas
prav dobro urejeno živinorejsko za-
drugo. Je ni! Zadnji čas pred ustano-
vitvijo so jo razbili nezavestni kmetje
ter tako snedli revnejšim pomoč v ži-
vinoreji. Še precej manjka zavednosti
pri nas! Da bi le ne prišla prepozna!

g Iz Volčjega potoka. Za župana je
bil izvoljen dne 13. februarja g. Janko
Jašovec, posestnik; za svetovalca pa g.
Janko Slevce (že prej devetletni župan)
in g. Matevž Repnik, posestnik v Rud-
niku. Sami vrlji pristaši S. L. S.

g Iz Poljan nad Škofjo Loko. Dne
14. februarja popoldne so našli ljudje
ob malem potoku pri Podobenem mrt-
vega oženjenega posestnika Urbana
Rihtaršiča. Ker ni bilo na njem opaziti
nobenih sumljivih znamenj, je skle-
pati, da se je omenjeni ponesrečil na
kakoršenkoli način. Pokopan je bil na
poljanskem pokopališču. Svetila mu
večna luč!

g V Topoljah pri Mengšu je v torek
8. t. m. Francetu Zalokar, 28 let stare-
mu, tako nesrečno spodletelo, da je pri
padcu takoj na mestu izdihnil svojo
dušo. Bil je vsestransko pridni in de-
laven fant. Pogreb dragega ranjkega
je bil v četrtek, 10. t. m., ob 7. uri zju-
traj v Mengšu. Naj mu bo lahka zem-
ljica!

g Iz Polhovega Gradca. 13. t. m.
po nauku smo imeli shod v Polhovem
Gradcu. V prostorni dvorani je pred
obilno množico mož in fantov med na-
petim poslušanjem najprej govoril dr-
žavni poslanec g. Gostinčar. Poljudno
je razložil velikansko škodo, ki bi jo
imela za bosanskega kmeta namera-
vana ogrska banka. Da se je prepre-
čila, je pripisovati največ poslancem
S. L. S. Pri tem govornik ni prezrl »pri-
jateljstva« vlade do Slovanov sploh,
posebno še Jugoslovanov. Potem je go-
voril o važnosti umne živinoreje, o dr-
žavni podpori zanjo, o potrebi živin-
skih zadrug, o zboljšanju hlevov in
pašnikov. Nato je prešel na deželni
zbor. Obrazložil je korist in potrebo
novega lovskega zakona za našo deželo,
omenil veliko korist prihodnje deželne
banke in dežel. elektrarne, novega ob-
činskega volivnega reda in se konečno
dotaknil tudi naše mlekarne. Za vse to
pa gre zasluga našim vrlim poslancem.
Zato je domači g. župnik predlagal re-
solucijo: Shod somišljenikov S. L. S. v
Polhovem Gradcu izreka poslancem S.
L. S. posebno še njenemu načelniku,
vsled neustrašenega nastopa za pravi-
ce in koristi slovenskega ljudstva ne-
omajeno zaupanje. Nato nastopi znani
govornik v naših izobraževalnih druš-
tvih g. Fr. Terseglav ter poda v vznese-
nem govoru zbranim poslušalcem tri
plemenite misli: versko prepričanje,
narodna in npravna misel. Krasno iz-
pelje eno misel iz druge, pri vsaki pa
stavi liberalca pred oči. Kjer ni trdne-
ga verskega prepričanja, tam ni narod-
nosti in ne npravnosti. Pri liberalcih pa
ni prvega, tedaj tudi ostalega ni. Vse
to troje se pa goji po krščanskih iz-
obraževalnih in podobnih društvih.
Zato toplo priporoča, posebno mladini,
da pristopa k takim društvom. Za lepe
besede sta žela oba govornika pohvalo.
Še katerikrat!

Iz Polhovega Gradca. Občni zbor
tukajšnje posojilnice in hranilnice se je
vršil 6. febr. popoldne v posojilničnem
prostoru. Načelnik g. župnik se je prav po-
voljno izrazil o posojilih in hranilih. Članov
je imela zadruga koncem leta 162, prometa
je bilo 260.835,77 K, čistega dobička
1756,16 K. Na izpraznjeni nadzorniški mestu
se izvolita domači g. kaplan in g. župan
črnovrški. — Naši mlekarne se obeta
1500 K drž. podpore, pa le, če se spolnijo
dani pogoji. Kteri da so ti pogoji, je vsak
lahko slišal, kdor je bil zadnjič tu na shodu.
— Delo na novi cesti se je črez zimo
ustavilo. Spomladi se zopet prične, ki pa
ne bo dolgo trajalo, ker je le še par sto
metrov treba, pa bo cesta pri kraju za en-
krat. Seveda jo bo treba še precej poprav-
ljati, kot se kaže, da zopet ob deževju ne
odnese ali razdere voda kakega mostu. —
Misijon bomo imeli v sredi prihodnjega
meseca. Trajal bo 8 dni. — Dekleta iz
Mar. družbe se prav pridno pripravljajo za
igro. Kaj pa fantje? — Pograjci! Premalo
berete »Domoljuba«! Sezite bolj pridno po
njem!

Boh. Srednja vas. »Repoštev« nam
je preskrbel na pustno nedeljo mnogo za-

bave. Predstavo je obiskalo zelo mnogo
občinstva. Igralci so nekatere prizore po-
godili naravnost originalno. Tudi pevski
zbor je dobro rešil svojo nalogo. Prav
gotovo smo se pri tej prireditvi zabavali
stokrat boljše, kot oni, ki so s vrleti po
gostilnah in drugi dan vstajali s težkimi
glavami. Ali ni res? — V kratkem se nam
obeta v dvorani veleznamenito predavanje.
Govoril bo g. dr. Jožef Gruden, profesor
cerkvene zgodovine v ljubljanskem seme-
nišču in strokovnjak v domači zgodovini.
Razložil nam bo zgodovino Bohinja, po-
sebnost naše župnije. Predavanje bo javno,
torej za vse, kogar zanima domača zgo-
dovina. Kdaj bo predavanje, še natančneje
naznamimo. Udeležite se mnogoštevno! Dne
6. t. m. so našli v fužinarskih gorah v snegu
zmrznjenega gozdnega delavca Jožefa Slam-
nik s Slamnikov nad Bohinjsko Belo. Brž-
kone je opešal v snegu in zaspal. — Vasi
naše občine so dobile samoslovenske na-
pise. — Gozdni oskrbnik Ribitsch na Bledu
je poslal tukajšnjim županstvom glede zasli-
šavanja strank neki »Razglas«, ki je pa se-
stavljen v skrajno žaljivem tonu. V njem
opozarja »posebno, da naj stranke trezne
pridejo«. G. Ribič! Slovenski kmet je dan-
danes toliko olikan, da mora tudi višja go-
spoda z njim olikano občevati. Žalostno
znamenje je, da mora on sam gospodo
učiti olike! — Zadnji čas nalaga blejsko
oskrbnišvo gospodarjem tukajšnjih občin
naprej zelo občutne kazni vsled poškodbe
eraričnih gozdov po paši. Tukajšnje srenje
imajo namreč po parcelah gozdov ver.
zaklada pašno servitutno pravico, ki so se
je morali lani vsled dolge zime in pomanj-
kanja krme tudi posluževati. Da bi pa bila
živina delala po gozdih škodo, se ni moglo
nikjer zaznati, a kazni kar ni bilo konca.
Tako neprestano preganjanje živinorejcev
po organih oskrbnišva gotovo ni v prid
in povzdigo živinoreji. Sicer pa glede tega
še ni govorjena zadnja beseda.

Iz selške doline. Kdo je lažnik.
Znani železniški dopisnik, ki polni že ne-
kaj časa sem zelo pridno predale in gube
liberalnih cunj piše v »Narodu«, da ime-
nuje že naprej lažnika onega, ki bi v »Do-
moljubu« si upal trditi, da se občinska
seja v Železnikih, v kateri so bili izvoljeni
častnim občanom dr. Šušteršič, dr. Krek,
Jarc in Demšar, ni vršila tako, kot poroča
on v »Narodu«. Imenovana seja se ni vr-
šila v temi, ampak v svetlobi, zato bi samo
človek, ki je gluhi in slep mogel poročati
tako, kot poroča znani dopisnik. Sploh je
pa nam čisto vseeno, naj tudi vsi kranjski
in izven kranjski liberalci verjamejo, da po-
roča »Narod« golo resnico, samo da Že-
lezničarji in deželni odbor tega ne verjame.
Seja se je vršila popolnoma pravilno ob
navzočnosti enajstih odbornikov in je bila
torej sklepčna. Eden odbornikov je pred-
lagal častne občane, župan je pa dal pred-
log na glasovanje in predlog je bil
sprejet ob navzočnosti vseh
enajstih odbornikov. Torej je
prav popolnoma neresnično, kar piše znani
dopisnik v »Narodu«: »Ko je zahteval od-
bornik, naj da župan njegov predlog na
glasovanje, da so napredni odborniki med
hrupno njim namenjeno ovacijo (letela so
jajca po zraku, torej so bila njim name-

njena, dobro, da vemo) navzočih občanov pravočasno odkurili (!) in s tem „nečastne“ občane skozi klobuk pihni.“ Vse to je izmišljeno in se je moglo skuhati le v možganih od alkohola preveč razgreteh znanega dopisnika. Da trdimo resnico, o tem je prepričana tudi nasprotna stranka. Dne 14. febr. je bil v Železnikih g. komisar dr. Rutar, poslan od deželnega odbora, da preišče vso stvar glede imenovane seje. Zasllišani so bili vsi odborniki z županom vred. Nasprotna stranka je trdila, da se ni prav glasovalo in ravno s to besedo so se vjeli, čeprav so tako „kunštni“. Kako naj vedo, da se ni prav glasovalo, če so jo že pred glasovanjem med burno ovacijo „od—kurili“? Torej se morali biti navzoči med glasovanjem in bili so navzoči, na to lahko priseže vseh šest naših, kolikokrat kdo hoče. Pa še nekaj drugega se je zgodilo. Peter Primožič, kolovodja liberalnih surovosti in in nasilstev in sedaj še odbornik železniške občine, je zabrusil našim odbornikom v obraz, da so lažniki, ker trdijo, da se je seja tako vršila in zahteval je, da se ta njegov izbruh dene na zapisnik. Toda, glej ga spaka, nobeden njegovih pristašev ni hotel tega podpisati in Peter je s svojim „lažnikom“ ostal sam in ga podpisal. Našim odbornikom pa nujno svetujemo, naj Petra nikar ne tožijo. On jih ne more razžaliti in naj jim prinese na mizo tudi polno skledo sleparjev in poln lonc goljufov in razbojnikov ali magari — morilcev. Tako so delali naši naprednjaki, z jajci in pestjo so hoteli vse izsiliti in sedaj, ko vidijo, da se ne more z glavo skozi zid, pa tarnajo, da je deželna vlada podložna škofu... Ne bodite no smešni. Deželna vlada ni podložna nobenemu škofu, pač pa paragrafu, ki ne dovoljuje ne pesti ne — gnilih ja c.

Tržiške novice. Pri Sv. Ani je umrla 17. t. m. najstarejša žena tržiške fare Ivana Erloh, po domače „Mažla“. Rojena je bila l. 1816., manjkalo ji je nekaj mesecev in dosegla bi bila visoko starost 94 let. Pokopali so jo 19. t. m. na tržiško pokopališče. — Naj počiva v miru! — V Milanu na Laškem so aretirali v Tržiču l. 1885 rojenega Franc Hanharda, trgovčevega sina, ker je poneveril nekemu tovarnarju za dežnike 80.000. Poneveril je tudi drugod večje vsote. Ko so ga privedli v pisarno, si je pognal kroglo v glavo in mrtev obležal. Kakoršno življenje taka smrt. — Lepo napreduje hranilnica in posojilnica, ki ima svo sedež v kaplaniji. V mesecu januarju je bilo do 30.000 prometa. Ljudje, ki so bili zbegani vsled neosnovane gonje in zahrbtnih napadov so se zopet začeli zatekati k domačemu zavodu. Tako je prav. Več o demarnem stanju bomo poročali po občnem zboru, ki se bo kmalu vršil.

Koroška Bela. Pri nas se je vendar začelo daniti. Vedno bolj uvidevajo ljudje, da je le izobrazba na krščanskem temelju prava in srečo donašajoča. Zato pa se tudi vedno bolj približujejo našemu kat. izobraževalnemu društvu. Društvo, ki jim je bilo prej strah — jim je sedaj upanje boljše bodočnosti in prijetnejšega življenja. Z veseljem se sedaj že udeležujejo vseh njegovih prireditvev. In kako bi se tudi ne, saj jim nudi

pošteno zabavo, katero jim preskrbi društvena godba in pevski zbor. Zadnje prireditve se je udeležilo toliko ljudi, da se jih je mnogo moralo vrniti zaradi pomanjkanja prostora. Le to je škoda, da še nima društvo lastnega doma. Dal Bog, da bi se mu tudi ta želja kmalu uresničila. Pomen društva uvidevajo tudi nasprotniki, zato pa tudi tako besne nanj in na njegovega voditelja. V „Sl. Narodu“ se je obregnil nekdo — sicer vemo kdo — ob g. župnika, ki je početnik našega gibanja. Dopisniku bi mi samo to svetovali, da naj pusti našega vrlega gosp. župnika pri miru in naj ne laže stvari, katere mu nihče ne verjame. Dopisnik naj bi raje sam vzel metlo in nekoliko posnažil pred seboj, da bi ne bilo zanj nevarnosti, da se v smeteh zgubi. No, pa vsaj se poznamo. Če kdo malo podrega v sršenovo gnezdo, tedaj zašumi. Tako je tudi z našimi naprednjaki. V „Slovincu“ 5. t. m., je nekdo prijel tukajšnega vodja šole zaradi zanemarjenja svojih dolžnosti. To pa je peklo narodnjake in zato besne. Dotični dopisnik pa je imel čisto prav. Tudi mi vprašamo sl. šolsko oblast, ali je našemu vodju res vse dovoljeno? Ali je to prav, da prireja bale naprednim fantom, drugi dan pa zaradi glavobola ne more imeti šole? Naj se malo napravi red.

Dolenjske novice

d Na poti iz Mirne v Mokronog. Hajdimo malo v svet, sem si mislil in se odpeljal iz Trebnjega proti Mirni. V Zavijavnicah se vlak ustavi, prestopiti smo morali, ker je zopet velika skala padla na tir. Tako se zida železnico na odrtijo in zgubo! Na Mirni — pravzaprav v blatni vasi — so doma sami čudaki. V »Slovenskem Narodu« se nekateri odpovedujejo naši stranki, no, liberalci so na nje lahko ponosni in njihova stranka bo z naprej ravnotako slavno propadala. Ampak nekaj vprašam: V »Slovenskem Narodu« se odpoveduje Karol Bajc naši stranki, na Mirni sem pa bral izjavo Bajčeve, da je v pijanosti to storil, ker so ga v pijanosti vjeli. Marin se odpoveduje celo hudiču! Oh, če bi bilo le res, možu je lahko že kaka pametna v možgane posegla, ker je grobokop. Lepo pa ni, vi liberalci iz blatne vasi — da se goljufige gode v pijanosti in svet »farba«. Brez zamere! — Proti cerkvi bi želel več nasipa, lepo je pa g. župnik preskrbel, ker je napravil Aurove svetilke zunaj in v cerkvi. Kot sem čul, je ljudem všeč. — Letos bodo najbrže manevri v blatni vasi, da razbijejo staro škatljo, ali po domače župnišče. Čudno, da more kdo notri starovati. Tja notri, liberalci, in poglejte v kaki luknji stanuje naš gospod župnik! Naredite kaj, potem gospodari! Pa ne takega gospodarstva kot pri šoli, ki bo v kratkem skupaj padati začela! Srečno! — Šel sem po dolini naprej. Št. Rupert sem pustil v miru, saj tam delajo. Le naprej v Mokronog.

Lepa je nova šola in na njej gospodar — o groza — Slomškar, vrli g. Pirnat, Se pa tudi pozna, da jo vodi on. Mostovži so kakor muzej, mladina postaja, gleda in se zabavajoč uči. Zvonec je vtihnil, električna ura naznanja čas po vseh razredih. V kratkem tak spremen! Šel sem po trgu, in glej nasproti mi pridejo trije — domača gospoda duhovna in gospod nadučitelj — a tako ti drže skupaj, ljudje pravijo, da so vedno skupaj! Potem ni nič čudnega, če šola napreduje. — V gostilni »pi zvezdi« sem se okrepčal in jo mahnil proti Sevnici, — o tem drugič. Le to, g. Mjevželj, — če hočete, da bodo zahajali poštene ljudje v vašo gostilno, vrzite »Slovenski Dom« venkaj! Lažnjivec proč! Saj še uradniki tožijo, ker jih trga. Gospodje, saj to lahko ustavite prepovejte mu, ker je med vami!

Iz Ribnice. Kdor je bral dopis iz Ribnice v predzadnjem sobotnem »Slovincu«, je bil vesel, da se tem mozem iz občinskega odbora pove tako odkritosrčna beseda. Luknja in sicer umazana luknja je postala Ribnica po zaslugi teh trških očetov. Pa če bi sami trpeli, naj bi že bilo. Toda v trgu ima vsak opraviti, koliko se prepele lesa na kolodvor itd. Govoril sem s šestnikom iz Sodražice in ta mi je povedal, da so tam spravili celo sneg iz trga, kolikor ga ni bilo potrebno za vožnjo s sankami. Kdo se pri nas domisli kaj takega. Zato pa je tako, da se vsak dan kdo prevrne, enkrat lahke sanke, drugič težko naležen voz, ali ga pa morajo možje porivati. Določil naj se pa enkrat, kdo mora popravljati pot po trgu. Sedaj pravijo trški očeti, da cestni odbor. Pa kolikor je nam zunanjam znano, to ni res. Po vseh trških in mestnih občinah popravljajo ceste, kar jih gre skozi trg ali mesto, občina sama. Seveda drže povsod na svojo čast in ugled. Vsak tujec ali vaščan bo potem sodil trško gospodarstvo, kakor trg izgleda. — Cestni odbor ima dovolj drugega dela. Pogleda naj cesto proti Goričivasi in dalje proti Nemški vasi, kolikor časa smo jo na tiako popravljali, je bila veliko bolja. Pri zadnji povodnji se je voda zamašila pri goričevskem mostu in sedaj padajo debeli kamni iz njega. Ni čuda, ker je star sedaj ravno 100 let, kar so ga postavili Francozi. Kranjci ga pa že popraviti nočejo. Naj načelnik cestnega odbora stopi včasih malo k nam na spodnjo stran in bo vse to videl. Nikar naj ne jemlje za izgled naših trških očetov — če tudi so mu prepusili tri deleže — ker ti slabo gospodarijo in bodo tudi kmalu dogospodarili, ker sedaj smo že toliko odrasli, da jerošov ne potrebujemo.

Belokranjske novice. Hrast je ubil 18letnega Antona Pečariča iz Čuril štev. 5 pri Metliki, ko ga je v lozi podkopaval, a mu ni hotel pasti. Splezal je nanj, da priveže vrv ter ga povleče, ko pa pride nad polovico, se hrast z njim vred izvrne. Ker je hrast pal vrh njega te bil takoj mrtev. Dne 13. t. m. je imel veličasten pogreb, katerega se je udeležila tudi metliška mlad. Marijina družba z zastavo. N. p. v m. — Vinarska zadruga v Metliki je dobila nov »filter« za čiščenje vina. Kakor čujemo, izvrstno deluje. — Na Radovici

Imamo sedaj krasne orgle, katere nam je izvrstno popravil g. Dornič iz Radovljice na Gorenjskem. Kdor je prej kedaj čul naše orgle, bi ne mislil, da so iste. Gosp. Dorniča toplo priporočamo kot orglaškega mojstra. — Vreme imamo sedaj krasno. Ako bo še nekaj dni tako, pričnemo z rezavijo. — Divji prešič se je priklatil v naše kraje: ščetinar mora biti precej velik, ker se na sledi pozna, kakor bi se valil debel hlod in je širina med zadnjimi parkeljci 20 cm, dolgost parkljev pa 25 cm.

Trebne na Dolenskem. Kvaterni petek zjutraj je umrl v vasi Hudeje od vseh faranov spoštovani posestnik Franc Dim, podomače Šircelj. Ko je prejšnji dan peljal iz Škocijana domov prešiče in je medpotoma hotel dati krme kobilu, ga je ta pri tem tako nesrečno udarila s kopitom na glavo, da je obležal nezavesten in se ni zavedel celo noč več ne, do svoje smrti v petek zjutraj. Umrl je v svoji domači hiši, kamor so ga nezavestnega pripeljali na vozu. V Mokronogu mu je bilo podeljeno sv. poslednje olje. Bil je star šele 43 let. Več let je bil občinski odbornik zvest naročnik „Domoljuba“ in zelo skrben in razumen gospodar. Vse obžaluje njegovo prezgodnjo smrt in pomiluje mlado vdovo z osmimi nedoraslimi otroci. Bog ji daj v krščanskem duhu potrpežljivo prenašati hud udarec, pokojnemu pa dodeli večni mir in pokoj!

Vače. Menda je učitelj Blagajna zato pri nas zatrosil „Slovenski Dom“, da bi nekateri prismojeni postali. Sam pa kar na pošti čaka, kadar pride „Domoljub“. Ali se boji resnice, ki jo „Domoljub“ tudi možu žuljavih rok brez ovinkov pove? Naj le bere v 5. števil. „Domoljuba“ na drugi strani, kako so v deželni zboru naprednjakom sapo zapirale besede: „Vaša zveza slovenskih za drug se ne bo držala, ne bo obstala, ker je gnijala v svojem jedru. (Burno pritrevanje.) Zadržne zveze ne smejo biti strankarske!“ Ljudska hranilnica pri nas lepo napreduje, ker pospešuje samo gospodarsko korist ljudstva brez razlike mišljenja, zato tudi ni pri „Zvezi slovenskih zadrug.“ Ali pa ni Blagajna ustanovil svojo posojilnico zato, da bi med nami utrdil naprednjaštvo? Kam vodi strankarstvo v nepolitičnih društvih, priča zapuščenim gasilni dom. S kakim trobentanjem se je osnovalo gasilno društvo! Blagajna, načelnik! Deželni odbor daroval 200 K, še letos 70 K. Vseh stroškov okoli 3000 K, dolga še 900 K. Kako se gospodarji, ne vemo, saj ni nikakega občnega zbora, vse molči. Vzrok? Blagajnetovo strankarstvo! Ravno zato je šla tudi njegova godba na pihala rakom žvižgat. Obnovil je iz strankarskega namena pevsko društvo „Struna“, a danes že dela iz njega sokolski odsek, čigar ponosni načelnik je neki Kozjek, ki bi pri orožnikih nikdar ne bil postal kak načelnik. Upajmo, da mu nekateri sokoli ne bodo delali takih preglavic, kot so jih že njegovim bivšim tovarišem! Pa Blagajna si upa celo o kmetijskih zadevah govoriti, ki na tak način vodi kot predsednik našo kmetijsko podružnico! Večinoma se doma udovnik opozorilo ni za udnino, marveč iz Ljubljane. Kdo bi še smel vedeti, kako se je porabilo 200 K, ki so ostale od prejšnjega predsednika, in onih 400 K, ki jih je daro-

vala kmetijska družba! Primerjajmo pa drevesnico pod Sv. Goro z našo! Ko so se zajci že naveličali noter skakati, so za silo ograjo podaljšali. Zakaj sili povsod na prvo mesto, če ni za to? Kako vpijejo naprednjaki ob volitvah; „Kmet kmeta!“ Kakšen kmet pa je Blagajna, ki je hotel celo župan postati? Ker to ni šlo, mu je moral čast svetovalca odstopiti posestnik Juvančič, ki bi bil postavno lahko svetovalec, četudi je svak Kristanov. Koristil ni nikomur nič. Ni šel Luketu pomagat napraviti dobro kupno pogodbo za grajščino, pač pa naj se Kristan njemu zahvali, da se Mrva več ne moti z župansko častjo, temveč toliko izkupi v prodajalni. Občina bo tudi kaj prihranila, saj so črtali onih 15 K stroškov za sprejem škofa. Blagajna pa je priredil škofu podoknico. Tako se meče ljudem pesek v oči. Kaj se je vse obetal pred občinskimi volitvami? Električno imamo samo ob polni luni in jasni noči. Najbolj ga pa „pihne“ mlin na sapo. Prej je domača občina podpirala skozi 3 leta tri reveže ter imela mesečno okoli 38 K stroškov, torej izdala več na leto nego bo prišlo nanjo letos stroškov za šolska stranišča. Če ima tako gorko srce za kmeta, zakaj nas ni še teh stroškov varoval, saj sedanja nedavno nova stranišča zadoštujejo. Pa so rekli, da nam bo Blagajna davke odpravil. Batine zasluži, kdor tako govori. Prej je bilo 56 odstotkov naklada, sedaj pa 78. Neumnost je res najdražja reč v deželi.

Zanimiva pravda iz Št. Lovrenca. Pred tukajšnjo šolo je mala parcela, ki je bila od nekdanj pripisana župnijskemu svetu. Ob času sejma so stali ondi štanti, od katerih so pobirali štantnino cerkveni ključarji. Župnikova družina je tam kosila leta in leta prav do zadnjega časa travo in pasla živino. Po neki nerazumljivi pomoti se je pa ta svet brez vsakega dokaza enkrat šoli pripisal. Od sodnije se je torej zahteval prepis te parcele na nadarbinu. Ker ni šlo tako lahko se je morala vložiti tožba. Naši vedno značajni možje so pa dobili odvjetnika in spročili sodnijo, da na tistem kraju ni nikdar trava rasla, da svet ni dajal nobenega užitka, da je parcelo uživala vedno izključno le šola. Do 20 mož je napovedanih za prič, ki bodo menda na to tudi prisegli. Toda glejte, večina onih, ki so sami kosili za župnika, sami pasli, sami videli travo na svetu, o katerem so vsi farani vedeli, da je župnijski in so pripravljeni vsaki čas na to priseči, še živijo. Vsi smo videli travo, vsi košnjo, vsi pašo in zdaj se hoče dokazati s pričami, da vsega tega nikdar ni bilo. Dokazati hočejo, da se je ob semnjih pobirala od ključarjev tudi štantnina od javnih prostorov. Revčki ne vedo postave, da ima vsak pravico pobirati le na svojem prostoru. O tej zanimivi pravdi in še posebej o tem pričevanju se bo še natančneje poročalo. — Namen je čisto prozoren. — Če se tožba zgubi, bodo morali vsi plačati in liberalci bodo vpili: „Glejte, kakšne stroške nam je župnik napravil.“ Da so bili sami vzrok ne bodo povedali, da jim je župnik ponudil vknjižbo proste poti, le da ljudi obvaruje stroškov, ne bodo povedali. Namen liberalcev je povsod zmešnjavo delati, hujskati in lagati. S tem orožjem seveda ne bodo prišli naprej.

Št. Rupert. Županska volitev za občino se je vršila dvakrat. Prvikrat so volili cel dan pri pijači, toda niso nikogar izvolili, ker je bilo preveč birtov, ki bi bili radi za župana in odbornikov premalo. Drugič so pa izvolili za enkrat mesto odstopivšega Brcarja gostilničarja Zupančiča. — Novega župana prosimo, da preskrbi za občinska pota, ki so v takem zanikernem stanju, da ni slabših še po italijanskih močvirjih ne. Reveži so ljudje, posebno otroci, ki morajo hoditi po „globokem“, po močvirni poti do Plavčeve žage ali pa onostran Ravnika. Kar je stari župan zamenjal, naj popravi novi! Davke plačujemo in doklade dosti visoke, zato tudi zahtevamo popravilo občinskih potov! Prosimo tudi naj oče župan prisilijo cestnega načelnika Zupančiča, da poskrbi tudi za ceste, posebno za ono, ki vodi iz Št. Ruperta do Nemške vasi. — Čez Bistrico pod „britofom“ ni nobene brvi, ker je prejšnjo odtrgala voda! Ostalo je je polovico — za muzej! Otroci naj pa hodijo v šolo! — Nesreča v družini v Kostanjevici. Umrla je mati Lušina, mož je v Ameriki, starejši sin si je zlomil nogo — tako da so sedaj samo štiri mali otroci ostali! — Mlekarna čezdalje bolj uspeva; ljudje bolj in bolj spoznavajo korist mlekarnice in trumoma pristopajo. Nova mlekarna bode tekóm 14 dni popolnoma gotova v notranjosti. Monter pridno dela in, če Bog da in sreča junaška, bo vse kmalu v redu! — Hranilnica se lepo razvija, ima zopet čez pol milijona in šeststotisoč kron prometa. Prijatelji, levkpa za čast božjo in blagor naroda slovenskega! — Ciril-metodarji so hudi, ker jih je „Slovenec“ dobro okračal. Odlčnosti je treba tudi pri nas. Kupujte in zahtevajte povsod užigalice „obmejnim Slovincem.“ Užigalice „Obmejnim Slovincem“ v pomoč se dobijo v trgovini Ape in Kostelec!

Iz Velike Doline se nam poroča: ljudje bi tukaj radi prodali svoje vinske pridelke, ki so prav dobri — cena je zmerna. Kupci pridite v naše kraje. Koristili boste veliko ljudem v gmotnem oziru in tudi moralnem, ker če bodo morali ljudje popiti svoje vino doma, to ne bo dobro. Občinski odbor je na pisavo „Slovenskega Naroda“ glede doljenskega cvička soglasno sklenil, da z vsem ogorčenjem obsoja tako pisavo, ker silno škoduje vinarstvu pri gospodarstvu in se tudi nikakor ne strinja ta pisava z resničnostjo. Govore naj učenjaki. Odbor je sklenil tudi imeti edino le slovenske pečate in uradovati le slovenski. Ljudstvo se bode moralo poprijeti bolj domače hranilnice in posojilnice, da ne bodo imeli poroki tolikih sitnosti. Nagle smrti je umrl pri sekanju drv vrl mladenič Martin Pungarčič iz Čateža. Zadel ga je veja ali pa kap.

Notranjske novice

n Borovnica. Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 27. t. m., ob 3. uri popoldne svoj občni zbor s slede-

šim sporedom: 1. Predavanje: pomen in organizacija izobraževalnih društev. 2. Poročilo tajnika o delovanju v društvu in o stanju društva. 3. Volitev predsedstva. 4. Slučajnosti. — K predavanju so povabljeni vsi — tudi nečlani —, k občenemu zboru so po društvenih pravilih vezani priti vsi člani društva. — Odbor.

n Planina pri Vipavi. Spodobí se, da na tem mestu postavimo spomenik vrlemu mladeniču, ki se je mnogo trudil za »Domoljuba«, ga sam rad prebiral in mu pridobil mnogo naročnikov. Krije ga že hladna zemljica. Zapustil je svoje drage brate in sestre in do skrajnosti potrtega očeta, katerega že drugače nesreča tepe, Jožef Štokelj, mladenič v najlepší dobi, in se preselil k svoji materi — upajmo — v nebeške višave. Pokojnik je bil odbornik in član našega društva, šel je pred kratkim v Ameriko, kjer se je nadejal sreče, a našel je bolezen, ki ga je prisilila nazaj v domovino in položila na posteljo, iz katere se ni več dvignil. V bolezni je mnogo trpel, a bil je vedno udan v voljo božjo; zadnji čas je prosil Boga, naj ga reši trpljenja, kar je Vsemogočni tudi storil. Pogreb je bil dne 12. t. m. Spremstvo na zadnji poti je pokazalo, kako cení ljudstvo dobre mladeniče. Pri odprtem grobu so mu zapeli peveci tri žalostinke. S pokojnikom smo izgubili najboljšega organizatorja in dobrega mladeniča. Bodi mu zemljica lahka, oče njegov in cela družina naj se tolaži s tem, da bo prejel njih Jože večno pravično plačilo za vse dobro, kar je storil. Počivaj v miru!

iz Logatca. Preveč srborit je bil 23. januarja t. l. prišlikavi Tomazenček s Kalc v gostilni pri »Klobučarju.« Mirne fante Orle je začel zmerjati s »čuki« in jim groziti s odprtim nožem. Doletela ga je pravica: Sedel bo 24 ur, sodne stroške in pričnino je pa že plačal. To gotovo ni častno za moža pri štiridesetih letih. Pamet je boljša kot žamet. — Maškerado šolskih otrok si je dovolil na pustni terek bivši organist g. Vilar v Dol. Logatcu. Hodili so od gostilne do gostilne. Pač obžalovanja vredna šala! Ni zameriti otrokom ampak prireditelju. — Enodnevni tečaj za Orle priredi »Zveza Orlov« dne 27. februarja v Dol. Logatcu. Spored: Telovadba in predavanja, med temi eno javno ob 4. uri popoldne. Tečaja se imajo udeležiti sledeči odseki: Logatec Gor., Logatec Dol., Hotedršica, Planina. Navedeni odseki naj pošljejo kolikor mogoče veliko zastopnikov.

Idrijske novice. Visoki gost. V nedeljo, 6. februarja je počastil naše mesto z obiskom prem. g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Visoki cerkveni dostojanstvenik je že v soboto zvečer spovedoval, bral v nedeljo ob pol 8. uri zjutraj tiho sv. mašo in popoldne v natlačeno polni cerkvi imel krasen govor o dolžnosti katoliškega kristjana. V ponedeljek dopoldne se je prem. g. knezoškof v spremstvu vč. g. dek. M. Arko-ta odpeljal iz mesta. — Novega okrožnega zdravnika dobimo v Idrijo. Izpraznjeno mesto po umrlem I. Šuntarju je dobil dr. P. Indra, rodom

Čeh, sedaj zdravnik v Postojni. Kakor se čuje, bo ordiniral v novem hotelu g. Didiča, po domače »Zotlarja.« — Za župana je bil izvoljen v Spodnji Idriji posestnik Andrej Svetličič, odločen pristaš V. L. S. Združeni bratci liberalci in socialni demokratje, so pogoreli s svojim kandidatom Jan. Kenda, ki je preje zupanil »pri fari« skozi 18 let. Tako mine vsa liberalna slava in čast na naši okrogli zemlji! — Volitev novega cestnega odbora za idrijski okraj se je vršila 10. februarja v Idriji. Izvoljenih je bilo 8 odbornikov; izmed teh jih pripada 6 V. L. S., dva pa prisegata na obnošeno liberalno zastavo. Volitev načelnika se vrši koncem marca, ko bo deželni odbor imenoval še 2 odbornika od svoje strani. C. kr. čipkarska šola je gotovim ljudem trn v peti. Že nekaj tednov sem se zdržuje govoric, da bodo šolo zaprli, ker nimajo dela ne denarja za čipke. To vse je le golo farbanje gotovih elementov, ki bi radi lovili ribe v kalni vodi. Ni se bati, da bi dela zmanjkalo na šoli, pa tudi denarja ne bo, kakor ga gotovo primanjkuje mnogim takim osebam, ki si izmišljujejo obrekljive govorce o njej ter begajo čipkarice! Nobene verjetnosti sleparjem, ki speljujejo vodo na svoja mlinska kolesa! Ako kdo sede takim govoricam na limanice, koristi edino prekupcem, sebi pa gotovo čisto nič.

n Iz Spodnje Idrije. Naš občinski odbor si je izvolil novega župana v osebi Andreja Svetličiča, ki je svoječasno že vodil županske posle. Za svetovalce so pa izvoljeni: Ignacij Lampe, rudar; Jurij Gnjezda, trgovec in posestnik in Matija Podobnik, posestnik. Vsi z županom na čelu so pristaši S. L. S. Naš župan je bil pri volitvi v cestni odbor izvoljen tudi tam za odbornika, Jurij Gnjezda pa za namestnika. To kaže, da ima naš novi župan tudi še precej veljave in zaupanja, čeprav to nekaterim ni všeč. Bog ga živi! — Naš nadučitelj g. Janko Bajec, o katerem je že pisal »Domoljub«, da bo šel v kratkem od nas, bo ostal še pri nas do konca tega šolskega leta. Veseli smo tega in vsem možem krajnega šolskega sveta smo hvaležni, da je ta prosil, naj ostane g. nadučitelj kot vodja šole pri nas do zaključka šole!

Listnica uredništva

J. V. v Cerkljah pri Krškem: Popisana zadeva naj se raje spravi pred sodišče, ako je stvar taka, kakor stoji v dopisu. Če bi se dopis priobčil v doposlani obliki, bi uredništvo in dopisniki imeli sitnosti. — **I. P. v Škofji Loki:** Poslano spada med inserate. Obrnite se na upravništvo »Domoljuba«! — **Voznik v Loškem Potoku:** Dopisov brez podpisa ne sprejemamo! — Vkljub opetovanim izjavam uredništva, da more pridobiti le tiste dopise, ki jih dobi v roke do ponedeljka popoldne, nekateri dopisniki pošiljajo

dopise pozneje z zahtevo, da morajo biti objavljeni v številki dotičnega tedna. Uredništvo si odslej ne vé drugače pomagati, kakor s tem, da bo v prihodnje take dopise metalo v koš!

Skoz 20 let se je obnesla

Kathreiner Kneipp-sladna kava v vsaki družini vedno kot najizvrstnejši pridavek k bobovi kavi in kot njen nadomestek, kjer je bobova kava vsled njenega razburjajočega vpliva zabranjena. Za otroke ni zdravejše kavine pijače kot je čist Kathreiner.

Otroci uspevajo krasno.

Za kratek čas

Pred sodiščem. Sodnik: »Zakaj ste dali tožencu na njegovo mirno opazko kar dve za-ušnici?« — »Ja, gospod sodnik, jaz sem mislil: Kdor hitro dá, dvakrat dá!«

Lucifer. A.: »Si že videl Luciferja, glavarja vragov?« — **B.:** »Ne!« — **A.:** »Pojdi v umetniško razstavo, tam je namalan!«

Tržne cene
za 100 kg. Ljubljana
V Ljubljani, dne 22. februarja 1910.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	29	—	živina vaga:		
Rž	19	—	Goveda pitana	72	—
Ajda	17	—	Teleta težka	100	—
Ječmen	16	50	Teleta mala	160	—
Oves	16	50	Prasici	130	—
Proso belo	19	—	Koštuni	194	—
Proso rumeno	17	—			
Koruza stara	18	—	Kuretnina in drugo:		
Koruza nova	14	50	Maslo kuhano	270	—
Leča	26	—	od K 250— do		
Grah	26	—	Maslo sprovod	270	—
Laneno seme	24	—	K 200— do		
Graščica	24	—	Slanina sveža	185	—
Domača detelja	140	—	(špeh)		
Gorenjska repa	144	—	Slanina prekajena	195	—
Fizol Ribničan	34	50	Mast svinjska	194	—
Fizol Prepelčar	31	—	Laj	100	50
Fizol Mandalon	28	—	Jajca 100 kom.	7	—
Cebula	16	—	Pianci	—	—
Krompir	16	—	Golobi	—	—
Zelje sveže	—	—	Raca	—	—
Zelje kislo brez sode	—	50	Gos	—	—
Repa sveža	—	50			
Repa kisla brez sode	7	—	Kolonijalno blago na debelo		
Brinje	32	—	Riž Rangon od K 95— do	82	—
Kumna	70	—	Kava Santos od K 104— do	216	—
Orehl	40	—	Sladkor	81	—
Gobe suhe	150	—	Petrolej	28	50
Ježice	10	—			
Zelod	6	—			
Smrekovi storži	8	—			
Seno	8	—			
Slama	7	50			
Stelja	8	—			